

Verksamhetsplan 2024

Verksamhetsplan

Kommunstyrelsen

Innehåll

Vår verksamhetsplan och styrmodell	1
KOMMUNGEMENSAMMA UTVECKLINGSMÅL	2
Målområde 1 - När vi säger tillsammans så menar vi det.....	2
Nulägesanalys.....	3
Önskat läge.....	4
Målområde 2 - Vi växer med ansvar	4
Nulägesanalys.....	5
Önskat läge.....	6
Målområde 3 - Det vi erbjuder lockar	7
Nulägesanalys.....	8
Önskat läge.....	8
GRUNDUPPDRAG	9
Verksamhetens grunduppdrag och ansvarsområde.....	9
Förvaltningsorganisation.....	9
Våra viktigaste styrande dokument	11
MÅL OCH KVALITET.....	12
Planering Grunduppdrag.....	12
Övergripande mål - Verksamhet	12
Övergripande mål – Medarbetare.....	13
Övergripande mål - Ekonomi	13
OMVÄRLDSANALYS.....	14
Demografi och volymer.....	14
Demografi och påverkan på kommunens välfärdstjänster	14
Arbetslöshet och arbetsmarknad	15
Nuläge, förutsättningar och utmaningar	16
Ekonomiska utmaningar.....	16
Lokalförsörjning.....	17
Säkerhet och säkerhetsskydd.....	17
Krisberedskap, civilt försvar.....	18
Klimat	18
Digitalisering.....	18
Kompetensförsörjning	19
Tillitsbaserad styrning och ledning.....	19
Bemötande och service	19
Prioriterade områden	20
Syftet med prioriterat område.....	20
EKONOMI	22
Ekonomisk analys nuläge	22
Budgetram 2024.....	24
Driftbudget 2024	25

En ekonomi i balans	28
Investeringsbudget	30
RISKANALYS OCH INTERNKONTROLL.....	33
Riskanalys.....	33
Internkontrollplan	33
Gemensamma processer.....	34
BILAGA: VERKSAMHETSFAKTA	35

Vår verksamhetsplan och styrmodell

I verksamhetsplanen tydliggörs nämnden/bolagets grunduppdrag utifrån reglemente/ägardirektiv som fastställts av kommunfullmäktige, aktuell lagstiftning för nämndens olika ansvarsområden, statliga styrverktyg samt kommunala styrdokument.

Köpings tillitsbaserade styrmodell fastlägger en gemensam struktur och gemensamma arbetssätt för styrning och ledning av kommunens verksamheter. Illustrationen nedan tydliggör hur samtliga delar i styrmodellen samverkar.

Utifrån Köpings målbild "Tillsammans skapar vi vår framtid" har kommunfullmäktige beslutat om tre kommungemensamma utvecklingsmål. Arbetet med utvecklingsmålen sker över förvaltnings- och bolagsgränserna. Dessa mål har fokus på utveckling av det lokala samhället och demokratin. Utvecklingsmålen har koppling till de globala målen i Agenda 2030.

Utöver dessa mål har kommunfullmäktige beslutat om tre övergripande mål utifrån tre perspektiv; verksamhet, medarbetare och ekonomi.

- Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser)
- Vi har engagerade medarbetare som trivs och utvecklas och ett gott ledarskap
- Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans

Dessa övergripande mål gäller samtliga verksamheter. Utifrån verksamhetens grunduppdrag erbjuder verksamheten största möjliga kvalitet för de vi är till för med engagerade medarbetare och ett gott ledarskap och med en ekonomi i balans.

KOMMUNGEMENSAMMA UTVECKLINGSMÅL

Målområde 1 - När vi säger tillsammans så menar vi det

Hit vill vi: Köpings kommun har en levande demokrati där delaktighet och kommunikation bygger tillit

Hos oss är du alltid välkommen. Vi tycker att mångfald berikar. Alla behövs för att med sina unika kvaliteter bidra till vår utveckling.

Vi är en öppen, jämställd och solidarisk kommun där alla tar ansvar för en bra integration och ett minskat utanförskap. Våra invånare ska känna sig inkluderade i alla delar i samhället. På så sätt arbetar vi också tillsammans för en jämlik och jämställd folkhälsa.

Genom delaktighet ökar vi förtroendet för kommunen. Hos oss har kommunens invånare inflytande och deras åsikter är högt värderade och tas tillvara. Kommunens aktiva demokratiarbete leder till att våra invånare förstår hur de kan påverka och hur beslut fattas.

Dialog och offensiv kommunikation är viktiga redskap för kunskapsutbyte och förståelse och används aktivt i alla verksamheter.

Delmål

1. Vi erbjuder möjligheter att påverka och vara delaktig i utformningen av samhället
2. Tillsammans skapar vi förutsättningar för en förbättrad och jämlik folkhälsa

Indikator för utvecklingsmål	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Rikt-värde 2024
1. Vi erbjuder möjligheter att påverka och vara delaktig i utformningen av samhället				
Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter	23%	19%	15%	↗
Kommunens information kring större förändringar	51%	52%	41%	↗
Kommunen informerar bra vid samhällsstörningar, andel (%)	75%	74%	73%	↗
Kommunens anställda upplevs arbeta för kommunens bästa, andel(%)	50%	53%	40%	↗
Beslut som fattas i kommunen upplevs vara transparenta, andel (%)	28%	18%	15%	↗
Förtroende för kommunens politiker, andel (%)	38%	40%	29%	↗

Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra	71%	70%	64%	↗
Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra	33%	28%	23%	↗
2. Tillsammans skapar vi förutsättningar för en förbättrad och jämlik folkhälsa				
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	70%	65%		↗
Andel unga som mår bra eller mycket bra			67.0%	↗
Andel unga med god psykisk hälsa			35.9%	↗
Andel unga som är ganska eller väldigt stressade			40.7%	↘
Andel unga som lever upp till rekommendationen om fysisk aktivitet			34.6%	↗
Andel unga som äter frukost dagligen			39.0%	↗
Andel unga som lider av kraftig övervikt			3.9%	↘
Andel unga som lider av övervikt			16.1%	↘
Andel unga som sover mindre än 7 timmar per natt			42.7%	↘
Andel unga som druckit alkohol minst en gång i månaden			18.4%	↘
Andel unga som någon gång använt narkotika			7.1%	↘
Andel unga som röker dagligen			4.9%	↘

Nulägesanalys

Delaktighet och möjlighet att påverka är viktigt för en levande demokrati och för människors välmående. Inför 2024 har ett antal tidigare aktiviteter stoppats, då de är beroende på att vi får till stånd en digital lösning för medborgardialog. Under kommande år kommer delmålet därför att fokusera på att komma framåt i den frågan, och utreda hur vi kan använda befintliga digitala system som verktyg för medborgardialog. Vi kommer också att arbeta för att ersätta medborgarförslag med e-förslag, vilket är en bra metod för delaktighet och engagemang för kommunmedlemmarna.

Det är en utmaning att skapa förutsättningar för en förbättrad och jämlik folkhälsa, men ett måste för kommunens sociala hållbarhet. Det är ett arbete som angår alla i kommunen och det kräver samarbete. Det pågår mycket arbete inom nämnderna och bolagens grunduppdrag som främjar en bättre folkhälsa. Att utvinna synergieffekter genom en samlad helhetssyn och god samverkan ökar förutsättningarna till en förbättrad och jämlik folkhälsa.

Den stora andelen av innevånare i kommunen upplever och skattar sin hälsa som god. Kommunens unga innevånare likaså, men är mer stressade och det visar sig främst hos flickor. Tillit till sin omgivning har minskat såväl hos vuxna som hos unga vilket kan vara en naturlig följd av den ökade kriminaliteten både lokalt och i övriga riket. Fler uppger att de har psykisk ohälsa bland de unga och oron för familjens ekonomi har ökat. Våra stora utmaningar är de ojämlikheter som råder mellan olika grupper utifrån socioekonomi, kön, ålder och funktionsvariation.

Önskat läge

Vi behöver ett bra verktyg för medborgardialog, för att sedan kunna arbeta med våra handläggningsrutiner i syfte att öka kommunmedlemmarnas delaktighet i olika frågor. Innan detta finns är det svårt att få till en förändring av rutinerna där dialoger är en naturlig del av arbetet, då det är resurskrävande att ha medborgardialoger, omröstningar och remissrundor med manuell hantering.

Vi har relativ god kunskap om vad vi behöver göra idag för att få en förbättrad och jämlik folkhälsa i framtiden. För att nå en minskad ojämlikhet i barns uppväxtvillkor och hälsa tidigt i livet, ger bättre förutsättningar för att barn klarar skolan bra. Det behövs insatser som gör det möjligt att fullgöra studier så fler kan nå en god utbildningsnivå och bli självförsörjande. Utbildning och arbete vet vi ger en bättre hälsa. För att detta ska bli en realitet för de som växer upp i utsatta familjer behöver vi rikta insatser som täcker flera livskeden och livsområden. Vi behöver ett generellt föräldraskapsstöd som följer barn och deras familjer under barnens uppväxt. För övrigt önskar vi att det viktiga arbete som redan görs i kommunen för att bidra till en god och jämlik folkhälsa fortsätter och i större utsträckning får ta plats bland kommunens frågor.

Målområde 2 - Vi växer med ansvar

Hit vill vi: Köping är en hållbar, trygg och inspirerande kommun som ger förutsättningar för livskraft

Kommunen vill växa och vi växer med ansvar.

Vi skapar attraktiva, trygga och inspirerande boendemiljöer där våra invånare trivs och mår bra. Där det finns förutsättningar för en meningsfull fritid och där den stadsnära naturen och parkerna bidrar till livskvalitet. När kommunen växer skapas nya möjligheter till ekonomisk tillväxt. Här utvecklas hela kommunen tillsammans.

Hos oss tar alla verksamheter ansvar för att minska vår miljöpåverkan. Det ställer krav på kraftfulla insatser inom bland annat transporter, byggande, energi och livsmedel. I vår stadsutveckling tar vi hänsyn till grönområden, biologisk mångfald och vattenresurser och ser till att skapa möjlighet för hållbara transporter såsom gång och cykel.

Delmål

1. Vi skapar förutsättningar för fler bostäder och arbetar för en trygg och attraktiv livsmiljö
2. Vi arbetar aktivt för en hållbar miljö och minskad klimat-påverkan

Indikator för utvecklingsmål	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Rikt-värde 2024
1. Vi skapar förutsättningar för fler bostäder och arbetar för en trygg och attraktiv livsmiljö				
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	65%	60%	64%	↗
Oro för att bli utsatt för våldsbrott eller hot om våld, andel (%)	62.6	63.2	62,9%	↘
Oro för att drabbas av inbrott i hemmet, andel (%)	68.3%	68.3%	65%	↘
Bostäder totalt, antal/1000 inv.	509	509		↗
2. Vi arbetar aktivt för en hållbar miljö och minskad klimat-påverkan				
Energianvändning per m2 i kommunens lokaler	198.4	195.5		↘
Solcellsanläggningar totalt, antal	354	573		↗
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	33.2%	33.0%		↗
Andel svenskproducerat livsmedel i kommunens verksamhet	62%	60%		↗
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	310 168			↘
Antal cykelresor	237 897	270 000		↗

Nulägesanalys

Köping är en kommun med goda förutsättningar för att växa och möta de utmaningar som kommunen står inför. Till kommunens styrkor hör tillgången till en stor regional arbetsmarknad, stadsnära vatten, tätortsnära natur- och rekreationsområden, en bevarad äldre stadsmiljö samt att Köpings tätorter är nära och ger förutsättningar för ett enkelt vardagsliv med cykelavstånd till allt.

Vid arbete av framtagande av fördjupad översiktsplan, medborgarundersökningar och trygghetsundersökningar i Embrace har området kring inre hamnen lyfts fram som ett område där det upplevs otryggt och eftersatt samtidigt som området även lyfts som ett område med stor outnyttjad potential för både kommuninvånare och besökare.

En förutsättning för att Köpings kommun har lyckats skapa förutsättningar för fler bostäder samt en trygg och attraktiv livsmiljö är den samverkan som genomsyrat utvecklingsarbetet. För att stärka samverkan ytterligare pågår det ett arbete med att effektivisera samhällsbyggnadsprocessen vilket behöver fortsätta kommande år. Samhällsbyggnadsprocessen är beroende av ett samspel mellan flera olika kommunala verksamheter för att fungera och möta efterfrågan från invånare och företagare på ändamålsenlig byggklar mark.

Ett hållbart energisystem är en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna växa. Under 2023 har en energiplan arbetats fram i syfte att tillskapa en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439). Genom energiplanen konkretiseras hur Köpings kommun ska arbeta för att säkra tillgången till hållbar energi, ett stabilt

distributionsnät och en effektiv energianvändning. Energiplanen har beslutats politiskt i kommunfullmäktige 2023-05-08, § 62.

Önskat läge

Genom de senaste årens ökade fokus på att skapa socialt hållbara, attraktiva stadsdelar kännetecknas Köping av trygga och inspirerande boendemiljöer där det är lätt att leva hållbart. Kommunens tätorter utvecklas genom satsningar på god gestaltning av byggnader och offentliga miljöer. Stadens gröna och blå stråk utvecklas löpande till välbesökta strövområde för såväl boende i Köping som besökare till kommunen.

Inom utvecklingsmålen är inre hamnen ett prioriterat område och under 2024 planeras arbetet fortsätta med att bland annat utifrån genomförda medborgarundersökningar, fortsätta arbetet med den framtida visionen för området samt påbörja underhållsåtgärder längs kajkanten för ökad säkerhet.

För att stärka samverkan inom exploateringsfrågor ytterligare pågår det ett arbete med att effektivisera samhällsbyggnadsprocessen vilket fortsatt kommer prioriteras under 2024. För att kunna hålla en hög exploateringstakt och främja en god arbetsmiljö behöver roller och ansvar vara tydligt genom hela processen. Syftet med utvecklingsarbetet är att tillskapa en snabbare exploateringsprocess där besluten är välgrundade och håller hög kvalitet.

Ett annat prioriterat område inom utvecklingsmålet för 2024 är att påbörja implementeringen av energiplanen som beslutades under 2023. De insatser som beskrivs i energiplanen är frågor som Köpings kommunkoncern har direkt rådighet över, indirekt rådighet över eller rådighet genom påverkansarbete.

För att nå ett hållbart energisystem har Köpings kommunkoncern identifierat fyra utvecklingsområden:

1. Hållbar samhällsplanering
2. Ökad andel förnybar och återvunnen energi
3. Effektiv resurs- och energianvändning
4. God försörjningstrygghet

Målområde 3 - Det vi erbjuder lockar

Hit vill vi: Köping är en kommun där människor och företag vill etablera sig och växa, och där kompetens både finns och skapas

För att säkerställa Köpings kommun som attraktivt för näringslivet, och som en levande stad, arbetar vi för att ständigt förbättra företagsklimatet.

Barn behöver vårdnadshavare som är delaktiga i samhällslivet. Ett framgångsrikt och dynamiskt näringsliv skapar sysselsättning som i sin tur ger självständighet, trygghet och goda förebilder. För ungdomar och unga vuxna är möjligheten att se vägar till ett självständigt liv en viktig motvikt till negativa influenser och ett pressande samhällsklimat.

Företag väljer Köpings kommun som ett attraktivt alternativ för nyetableringar och företagande eftersom Köping är en kommun där nya och befintliga företag ges förutsättningar att starta och växa. Våra insatser för att gynna företagsklimatet sker genom tillitsfull samverkan, och har fokus på praktiska åtgärder.

Genom tätt samarbete med näringslivet hjälper vi till att ta fram den kompetens och infrastruktur som framtiden efterfrågar.

Delmål

Vi skapar bra förutsättningar för näringslivet genom kompetensutveckling, service och myndighetsutövning

Indikator för utvecklingsmål	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Rikt- värde 2024
Vi skapar bra förutsättningar för näringslivet genom kompetensutveckling, service och myndighetsutövning				
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	76%	78%		↗
Nystartade företag, antal/ 1000 inv, 16-64 år	9.7	8.5		↗
Planreserv verksamhetsmark (antal kvm verksamhetsmark i gamla och nya detaljplaner)	10 000			60 000

Nulägesanalys

Skapandet av nya kontaktytor och relationer med näringslivet har från start varit i fokus för arbetet inom målområdet. Behovet har funnits att ytterligare förstärka samarbetet, skapa förståelse för behov och hitta stödjande strukturer.

Vi kan se att aktiviteterna gentemot näringslivet har gett effekt på den vägledande indikatorn som gäller företagsklimatet (Företagsklimat enligt ÖJ Totalt NKI). Mätningen visar en ökning från 2020 från 72% till 78 % 2022. Under 2024 övergår delar av det som framarbetats inom målområdet till näringslivsavdelningens grunduppdrag för att där fortsätta arbeta med service och kvalitet.

Kommunens torg har kommit till liv och i samarbetet med Ullvigymnasiets byggprogram har vi bjudit in till aktivitetsskapande mötesplatser som lockat invånare och bidrar till kommunen som en attraktiv plats. Torgen har skapat möjligheter för kringaktiviteter för kommunens verksamheter och föreningsliv.

Som en satsning på kompetensförsörjningen och för att få fler ungdomar att klara gymnasiet med fullständig examen har projektet jobbcirkus startat upp mellan utbildningsförvaltningen, social- och arbetsmarkandsförvaltningen samt kommunledningsförvaltningen. Målet med projektet är att på sikt minska ungdomars fel- och omval till gymnasiet samt öka kunskapen om framtidens arbetsmarknad

Önskat läge

Köping ska vara en kommun där människor och företag vill etablera sig och växa, och där kompetens både finns och skapas. Vi ser därför att vi behöver fortsätta arbetet med att förbättra förutsättningarna för att företag ska verka och etableras i Köping.

För att möta näringslivets behov av kompetens och ta hand om de möjligheter och den kompetens som finns i kommunen idag behöver vi ha ett fortsatt gott samarbete med näringsliv och andra aktörer. Kommunen behöver bli en attraktiv plats att bo och arbeta i. Vi behöver skapa goda förutsättningar för våra ungdomar att klara sin gymnasieexamen och arbeta för att de stannar kvar i kommunen efter genomförd utbildning.

Under 2024 kommer jobbcirkus att gå in i ett uppstartsskede. Köpings kommun har ensamrätt till projektet i Västmanland vilket möjliggör att vi på sikt bjuder in länets elever till Jobbcirkus.

Inom målområdet kommer vi att arbeta mer aktivt med arbetsgivarvarumärket där riktade insatser genomförs för att definiera erbjudandet och stärka varumärket.

Att vara attraktiv för kompetens och företag innebär också att vi behöver erbjuda ytterligare aktiviteter som stad både när det gäller kultur, arrangemang och relationer. Att fortsätta arbeta med attraktiva torg bidrar inte bara till aktivitet och attraktivitet utan även till trygghet genom ökad rörelse i dessa områden.

GRUNDUPPDRAG

Verksamhetens grunduppdrag och ansvarsområde

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder arbetet med och samordnar utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för interna säkerhetsfrågor och säkerhetsskyddslagen. Kommunstyrelsen har även särskilda uppgifter som gäller krisberedskap, civilt försvar och krig.

Kommunstyrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen (styrfunktion).

Kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och åiterrapportera till fullmäktige (uppföljningsfunktion).

Förvaltningsorganisation

Kommunledningsförvaltningens grunduppdrag

Kommunledningsförvaltningen arbetar på uppdrag av kommunchefen. Förvaltningen stödjer kommunstyrelsen i att leda en hållbar utveckling i Köping. Förvaltningen leder, styr och utvecklar Köpings organisation och verksamheter. Invånarfokus, goda relationer och mod leder vårt arbete. Ett invånarfokus på vårt grunduppdrag och de dagliga arbetsuppgifterna, Goda relationer med tillitsfullt bemötande och samarbete samt Mod till utveckling och förbättring i verksamheten.

Kommunledningsförvaltningens uppdrag är att:

- Bevaka och påverka utvecklingen i när- och omvärld.
- Bereda sakkunnigt ärenden och ta fram beslutsunderlag till kommunstyrelsen och/eller kommunfullmäktige.
- Implementera och verkställa kommunstyrelsens beslut.
- Driva på och samordna hela kommunkoncernens verksamhet.
- Skapa arenor för utveckling, samspel, styrning och ledning i kommunen.
- Bedriva uppsikt över kommunens verksamheter.
- Ansvara för styrprinciper och säkerställa koncernens finansiering och budget.
- Tillhandahålla, säkra och utveckla samordnade stödfunktioner

Mark och fastighets grunduppdrag

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsförvaltning ska främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en långsiktig hållbar livsmiljö för nuvarande och kommande generationer. Kommunstyrelsen ska verka för en god byggnadskultur samt en god stads- och landskapsmiljö. Kommunstyrelsen ska skapa förutsättningar för byggnationer och goda livsmiljöer som bidrar till att vara en attraktiv kommun för invånare och företagare. Kommunstyrelsen ska förvalta kommunens fastigheter, hamnområde och bedriva miljö- och naturvård, långsiktigt och hållbart.

Inom Mark och fastighet svarar kommunstyrelsen för:

- bostadsförsörjningsfrågor
- markberedskap, markförvärv och markförsäljningar
- exploateringsfrågor
- markförvaltning av kommunens fastigheter, tomträtter, arrenden och nyttjanderätter, servituts- och avtalsfrågor
- olika anläggningsförvaltning av Köpings hamn
- fastighetssamordning, lokalsamordning och fastighetsprojekt

Denna verksamhet utförs inom Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF).

Teknisk verksamhets grunduppdrag

Inom den tekniska verksamheten svarar kommunstyrelsen för investeringar i, samt drift och underhåll av, kommunens gator, vägar, gång- och cykelvägar, broar, gatubelysning, trafikplanering, parker, skogar, fordon och industrispår. Kommunstyrelsen ansvarar för handläggning av trafikärenden och arbete med detaljplaner och översiktsplan, handläggning av myndighetsfrågor om trafikreglering, transportdispenser, upplåtelse av offentlig plats, torghandel, flytt av fordon och omhändertagande av skrotbilar.

Denna verksamhet utförs av bolaget Västra Mälardalens Energi och miljö (VME).

Våra viktigaste styrande dokument

Lagar och förordningar

- Kommunallagen
- Förvaltningslagen
- Aktiebolagslagen
- Offentlighet och sekretesslagen
- Lag om kommunal bokföring och redovisning
- Arbetsrättsliga lagar
- Plan och bygglagen
- Jordabalken
- Fastighetsbildningslagen
- Anläggningslagen
- Miljöbalken
- Lag om förvaltning av samfälligheter
- Säkerhetsskyddslagen
- Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Kommunala styrande dokument

- Reglemente
- Värdegrund
- Mål för Köpings kommun 2020 - 2027
- Verksamhets- och ekonomistyrning i Köpings kommun
- Översiktsplan
- Delegationsordningen
- Finanspolicy
- Arbetsmiljöpolicy
- Medarbetar- samt chef- ledarpolicy
- Personalpolicy
- Lönepolicy
- Likabehandlingspolicy för Köpings kommun
- Policy för att motverka mutor och jäv
- Ägardirektiv
- Bolagsordning

MÅL OCH KVALITET

Planering Grunduppdrag

Kommunfullmäktige har beslutat om tre övergripande mål utifrån tre perspektiv; verksamhet, medarbetare och ekonomi. Utifrån verksamhetens grunduppdrag identifieras de kvalitetsfaktorer som visar vad som kännetecknar god kvalitet i samtliga perspektiv. Relevanta indikatorer används för att följa att kvalitetsutvecklingen är god. Enligt styrmodellen följer vi utfallet av indikatorer och styr med planerade aktiviteter för de områden som behöver prioriteras. Därav är inga målvärden fastställda för indikatorer.

Övergripande mål - Verksamhet

Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser

Kvalitetsfaktor
En trygg och trivsamt stadsmiljö
God beredskap för en hög byggtakt
En god bostadsmiljö
En hållbar kommun
Vi har god service och ett bra bemötande
Bra företagsklimat

Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Trend
Skötsel av gator och vägar	69%	65%	66%	→
Skötsel av gång- och cykelvägar	80%	74%	73%	→
Anmällda våldsbrott, antal/100 000 inv	1 347	1 152		↘
Planreserv bostäder (antal bostäder som gamla och nya detaljplaner möjliggör)	357	340		↗
Antal kvm ändamålsenlig, byggklar kommunal verksamhetsmark	95 000	88 000		↘
Antal byggklara lediga kommunala tomter för småhus	42	42		↘
Aktuell Hållbarhets miljöranking av Sveriges kommuner	49	111	169	↘
Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter	23%	19%	15%	↘
Möjlighet att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen	36%	32%	30%	↘
Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra	33%	28%	23%	↘
Bra bemötande vid kontakt med politiker i kommunen		69%	77%	↗

Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen		81%	84%	↗
Företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv, ranking	278	286		↘
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	76%	78%		↗

Övergripande mål – Medarbetare

Vi har engagerade medarbetare som trivs och utvecklas och ett gott ledarskap

Kvalitetsfaktor				
Hållbar arbetsmiljö				
Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Trend
Medarbetarengagemang (HME) Ledarskapsindex	81%	88%	78%	↘
Medarbetarengagemang (HME) Motivationsindex	82%	87%	81%	↘
Medarbetarengagemang (HME) Styrningsindex	75%	82%	71%	↘
Sjukfrånvaro (%)	2,5%	3,0%	2,9%	→
Frisknärvaro (%)	86,2%	83,8%	80,2%	↘

Övergripande mål - Ekonomi

Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans

Kvalitetsfaktor				
Långsiktigt hållbar ekonomi				
Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Trend
Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun(%)	2,7%	1,4%		↘
Nettokostnad fysisk o teknisk planering, bostadsförbättringar, kr/inv	845	1 042		↗
Nettokostnad väg- och järnvägsnät, parkering samt parker, kr/inv	2 070	2 528		↗
Soliditet kommun, (%)	48,8%	46,8%		↘
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen kommun, kr/inv	-67 144	-70 264		↗

OMVÄRLDSANALYS

Omvärldsbevakning och analys är nödvändigt för att förstå vad som påverkar förutsättningarna att leda och styra. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har definierat fem övergripande områden – globalisering, demografi, klimat, teknik och värderingar – där förändringar starkt påverkar både Sverige som övriga världen. Analysen kan användas som utgångspunkt i kommunens eget omvärldsarbete.

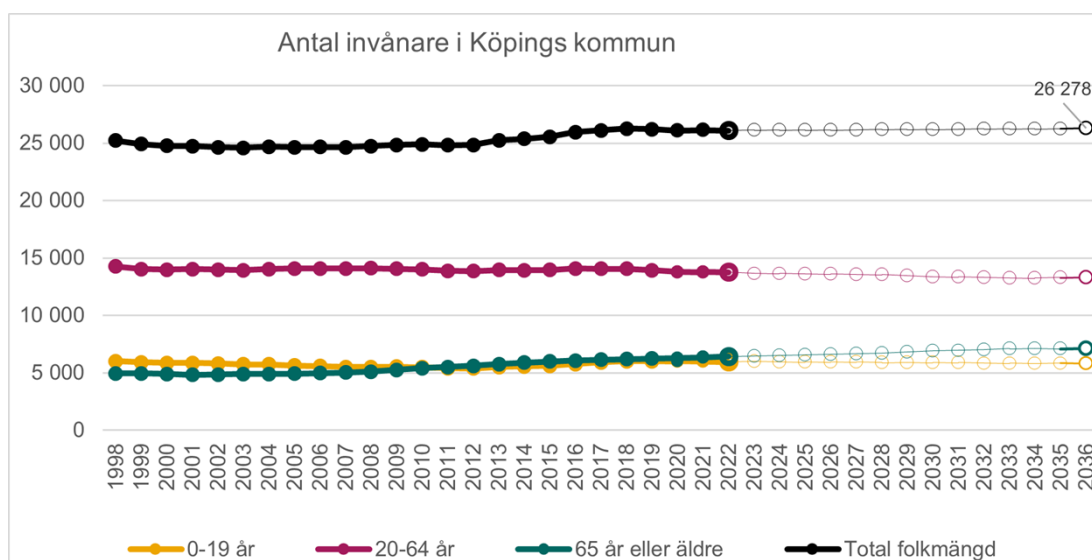
Demografi och volymer

Viktiga demografi- och volymförändringar för Köpings kommun är hur befolkningstillväxten utvecklas, hur försörjningskvoten ser ut samt hur arbetslöshet och arbetsmarknad utvecklas kommande år

Demografi och påverkan på kommunens välfärdstjänster

De senaste åren har befolkningen vuxit snabbt. En bidragande faktor till den snabba befolkningsökningen de senaste åren är att invandringen har varit högre än utvandringen.

Enligt SCB:s befolkningsprognoser kommer befolkningen framöver att öka med i genomsnitt 54 000 personer per år de kommande åren. Det är en **mycket långsammare** ökningstakt än de närmaste föregående åren.

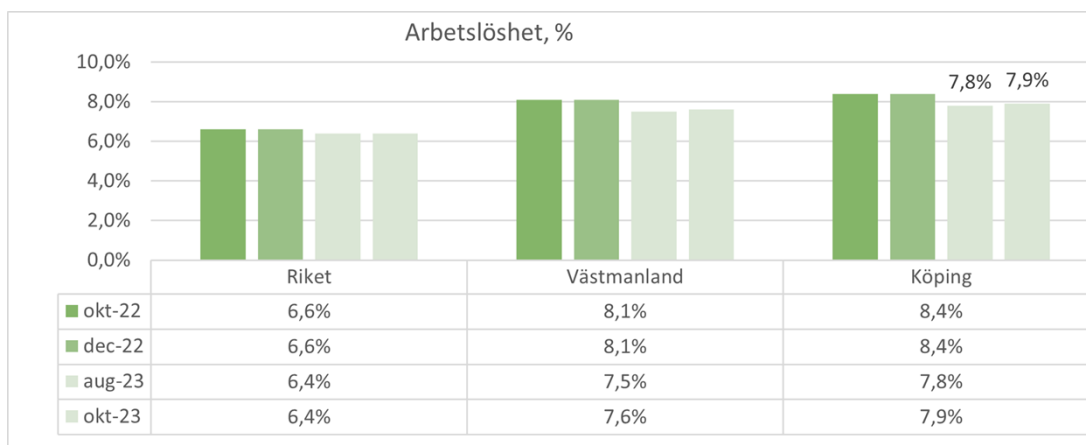

Folkmängden i Köping förväntas öka svagt och år 2036 prognosticeras den till knappt 26 300 invånare, vilket är en ökning med knappt 160 invånare (knappt 1 procent) i jämförelse med 2022. Prognosen framåt är en mycket låg tillväxttakt med några individer per år. Helårsprognosen för 2023 är 26 129 invånare.

Den låga befolkningstillväxten i Köping under prognosperioden förklaras främst av att gruppen barn och unga samt de i arbetsför ålder inte förväntas öka, utan snarare förväntas minska. I och med att antalet barn och unga inte förväntas öka är det av stor vikt att följa utvecklingsbehovet av skolor och förskolor, samt bemanningen i dessa verksamheter. I åldersgruppen 80 år och äldre

nivå än före pandemin. Nästan 85 procent av de långtidsarbetslösa bedöms ha en svagare ställning på arbetsmarknaden, exempelvis de med kort utbildning. Det blir därför centralt att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete. Även mer flexibla möjligheter för utbildning, omställning och kompetensutveckling är nödvändig för personer som behöver komplettera sin utbildning eller ställa om.

Nuläge, förutsättningar och utmaningar

Ekonomiska utmaningar

Efter några år med pandemi fanns en förhoppning om att kommuner och regioner skulle få möjlighet att hantera effekterna av covid-19 pandemin samt utifrån en relativt stark ekonomisk ställning förbereda sig för betydligt tuffare år ekonomiskt och demografiskt sett. I stället inleddes i februari 2022 Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Dessa två faktorer har påverkat den globala ekonomin kraftigt; pandemin har inte minst haft en påverkan på inflationen och arbetsmarknaden. Kriget i Ukraina har däremot haft en påverkan på råvarupriserna som även de drivit på inflationen.

Svensk ekonomi bedöms vara i lågkonjunktur 2023–2025. Svenska hushåll är högt belånade och har en stor andel bostadslån med korta räntebindingstider, vilket får till följd att svenska hushåll påverkas mer och snabbare av räntehöjningar än många andra länder i Europa. Hushållens konsumtion 2024 väntas växa svagare än ett historiskt genomsnitt 2000–2022. Inte först 2026 prognosticeras den svenska ekonomin nå konjunkturrell balans då BNP-gapet bedöms vara noll.

Utvecklingen i omvärlden har en stor påverkan på den svenska ekonomin. Sverige har en öppen ekonomi och flera olika faktorer kan medföra att den ekonomiska utvecklingen blir antingen starkare eller svagare framöver. Både Regeringen och SKR lyfter fram att prognosen kring inflationen är präglad av stor osäkerhet och är beroende av flera faktorer. Prognosen från både Regeringen och SKR visar att först sista kvartalet 2024 förväntas KPIF-inflationen minska till omkring 2,3 procent.

I den senaste penningpolitiska rapporten från november 2023 meddelade Riksbanken att penningpolitiken kommer att behöva vara åtstramande en relativt lång period för att inflationen ska falla tillbaka och stabiliseras nära målet på 2 procent. I november 2023 beslutade Riksbanken att låta styrräntan vara kvar på 4,0 procent. I sin rapport prognosticeras styrräntan till 3,5 procent kvartal fyra 2026.

Lokalförsörjning

Kommunen har ett stort behov av underhåll som kommer av en upparbetad underhållsskuld de senaste decennierna. De fastigheter som kommunen har sina verksamheter i behöver även de vara funktionella och hållbara för att erbjuda invånarna en god välfärdsservice samtidigt som det påverkar kommunens attraktivitet. Underhållsbehovet av lokalerna är stort precis som många andra kommuner i Sverige.

Kommunens fastighetsbestånd är en viktig framtidsfråga för att kunna erbjuda invånarna lämpliga lokaler för exempelvis skolgång eller särskilda boende för äldre. Kommunens fastigheter är i behov av ökat underhåll. Detta i kombination med att en stor del av fastigheterna är äldre och har nått sin tekniska livslängd, gör att frågan är högaktuell för kommunen. Flera kommuner har liknande utmaningar som Köpings kommun vad det gäller fastigheternas ålder och underhållsbehov.

Behovet av verksamhetslokaler för den kommunala organisationen så som grundskola, förskolor och LSS-boende ställer krav på att samhällsbyggnadsförvaltning i samarbete med övriga berörda förvaltningar i kommunen, planerar och skapar förutsättningar för byggnationer. Utmaningen är att tillgodose behovet i kommunen med de resurser som idag finns vid förvaltningen. Likaså behövs ett arbete genomföras gällande gränssnitt, ansvar och roller gentemot andra förvaltningar och bolag i och med att organisationen är under fortsatt uppbyggnad och samtliga tjänster ännu inte är tillsatta.

Säkerhet och säkerhetsskydd

Trygghet och säkerhet är ett paraplybegrepp för kommunens samlade arbete med skydd mot oönskade händelser, det vill säga mot kriser, olyckor och brott som drabbar människor, egendom, miljö eller samhällsfunktion. Arbetet sträcker sig längs hela skalan från frekventa händelser som påverkar ett fåtal människor till ovanliga händelser som drabbar hela eller delar av samhället.

Rådande omvärldsläge kräver att landets kommuner säkerställer den dagliga driften samt skapar trygghet för dem som arbetar i organisationen. Säkerhetsarbetet innefattar även det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, utifrån ny lagstiftning kommuner mot brott som träder i kraft 2023-07-01. I detta ingår även brottsförebyggande arbete i samverkan med andra myndigheter. En del handlar om välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar vilket är ett komplext område som innefattar allt från enstaka misstag från enskilda individer till organiserad brottslighet som systematiskt använder välfärdssystemen som inkomstkälla. Att ta tillbaka den demokratiska kontrollen över våra välfärdssystem handlar bland annat om att bekämpa grov organiserad brottslighet, arbetslivskriminalitet, bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. Brottsförebyggande arbetet inkluderar även trygghetsskapande åtgärder för alla som bor och verkar i Köpings kommun.

En trygg och säker kommun är en viktig del av kommunens kvalitet. Köpings kommuns trygghets och säkerhetsarbete har som syfte att skapa trygghet och säkerhet för kommunens medborgare, medarbetare och de som vistas i kommunen samt för vår miljö och vår egendom. I trygghets- och säkerhetsarbetet ingår bland annat internt skydd, personsäkerhet, säkerhetsskydd, lagstadgat brottsförebyggande arbete, lagstadgade krav om planering för att förebygga brand och andra typer av olyckor samt extraordinära händelser.

Lagen Kommuner mot brott, ger kommunen ett brottsförebyggande ansvar där kommunen ska ta fram en lägesbild och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan.

Under området säkerhet styrs framför allt kommunen av Lagen om skydd mot olyckor, LSO, (SFS 2003:778). Sevesolagen, (1999:381) som beskriver åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Kommuner mot brott (SOU2021:49). Lagen beskriver kommuners ansvar för att förbygga brott.

Krisberedskap, civilt försvar

Kommunens säkerhetsarbete innefattas även av säkerhetsskyddslagen utifrån Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddet finns reglerat i säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsförordningen (2021:955), som gäller alla som bedriver säkerhetskänslig verksamhet.

Säkerhetsskydd handlar om att skydda den information och de verksamheter som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och vissa andra hot. Det handlar även om att skydda verksamhet som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd.

Klimat

Klimatförändringarna är en av de största utmaningarna som mänskligheten stått inför i modern tid. De redan konstaterade klimatförändringarna och dess alltmer extrema väder påverkar oss i allt större utsträckning. Det är dags att börja agera och genomföra åtgärder som sänker utsläppen av växthusgaser och skadliga partiklar. Inte bara för att det är bra för framtida generationer utan för att det är bra för oss här och nu. Köping behöver också ta höjd i samhällsplaneringen för de klimatförändringar vi märker redan idag.

Att skapa en hållbar kommun är ett omfattande och långsiktigt arbete, som kommer vara viktigt och centralt lång tid framöver. I ett första skede kommer arbetet vara centrerat kring att skapa tydliga strukturer och målbilder för kommunens arbete med hållbar utveckling. Det kommer även ske insatser och konkreta aktiviteter för att anpassa kommunen till att bli mer hållbar och bättre möta de utmaningar som vi står inför. Arbetet kommer ställa krav på samarbete med andra aktörer såväl inom den kommunala organisationen som externa parter.

Digitalisering

Den digitala utvecklingen fick i samband med Coronapandemin en snabb utveckling. De kommande åren kommer digitalisering vara en viktig fråga för att behålla och höja kvaliteten och servicen i verksamheten, öka kostnadseffektiviteten samt nå framgång i arbetet med de kommundemensamma utvecklingsmålen. Våra invånares förväntningar på oss att leverera enkla och smidiga lösningar ökar. För att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och möta framtidens kompetensförsörjning behöver vi fortsätta med den digitala utvecklingen.

Digitalisering av offentlig förvaltning styrs av det av riksdagen beslutade målet om en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete

Kompetensförsörjning

Köpings kommunkoncerns övergripande målsättning är att vara en efterfrågad arbetsgivare där medarbetare och chefer vill stanna och får utvecklas. Här ses flera utmaningar såväl på lång som på kort sikt för kompetensbehovet bland flera av de stora yrkesgrupperna. Den pågående generationsväxlingen och fåmansbefattningar ställer nya krav på verksamheten och medarbetarnas kompetens. Strategiskt viktiga frågor är därför att attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens samt att utveckla och behålla de medarbetare som finns i verksamheterna. Som en del i arbetet med kompetensförsörjningen arbetar vi med följande fokusområden: arbetsrätt, arbetsmiljö och hälsa, likabehandling, personalförsörjning/kompetensförsörjning, ledarskap och medarbetarskap samt lön och villkor.

För att nå framgång med kompetensförsörjningsarbete har en strategisk riktning tagits utifrån tre identifierade utvecklingsområden; Fler arbeta mer, Arbeta smartare och Attraktiv arbetsgivare. Den strategiska riktningen hjälper oss att nå vårt grunduppdrag och målbild 2027.

Tillitsbaserad styrning och ledning

Ett förhållningssätt för att bli en attraktiv och modern arbetsgivare med verksamhetsutveckling för invånarnas bästa i grunden. Tillit som styrprincip och förhållningssätt är något som grundar sig på en stor del forskning. Tillit är grunden för en hållbar organisation. Den är även avgörande för hur människor mår och kan prestera på sitt arbete. En god arbetsmiljö lägger grunden för detta. Vi har tidigare satt våra organisationsgrundande principer och tagit fram en ny styrmodell där basen för de båda områdena är tillit. Under 2023 har styrdokument för medarbetarskap och chef-ledarskap antagits av Kommunfullmäktige. Även en uppdaterad lönepolicy är i antågande. Arbetet med Tillit som styrprincip och förhållningssätt kommer att fortsätta implementeras i hela organisationen. Det tar tid att ställa om till tillitsbaserad styrning och ledning och olika verksamheter kan behöva göra på olika sätt. Olika individer har också olika förmåga och möjlighet att både utverka och ta emot förtroende tillsammans med det ansvar detta innebär. Olika och situationsanpassade lösningar kommer därför att finnas. Arbetet med att leda och följa upp kommer att få ett större fokus framåt.

Fokus på invånarna kommer att vara väsentligt. Verksamhetens förutsättningar likaså. Att ge handlingsutrymme för att frigöra motivation, kunskap och omdöme samt skapa förutsättningar för handling blir grundläggande för verksamhetsutvecklingen.

Bemötande och service

Köpings kommun sätter invånare och företagare som kommer i kontakt med kommunen i fokus. Det ska vara lätt att vara invånare och nyttjare av tjänster i kommunen. Respekt, öppenhet och ett gott bemötande, utan avkall på professionalitet, ska präglade mötet med invånare och företag i förvaltningens utbud av service och tjänster. Förhållningssättet innebär en lyhördhet för vad invånare och företag vill, tycker och tänker, och en tydlighet i vad man kan förvänta sig. Kommunikation och dialog är därmed särskilt viktiga.

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter kommer i kontakt med många företagare i sitt dagliga arbete. Företagare är en viktig intressentgrupp för kommunen då företagsamhet både bidrar till en levande kommun som blir attraktiv att bosätta sig i men även till fler arbetstillfällen. Kommunstyrelsen ser därför att det är viktigt att företagare får en bra upplevelse i kontakt med kommunen och att företagsamhet underlättas. Verksamheterna behöver underlätta för företagarna

så det blir lätt att göra rätt exempelvis när en verksamhet ska etableras. Information och kommunikation blir därför särskilt viktigt.

Prioriterade områden

Prioriterat område
Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser
Effektivisera samhällsbyggnadsprocessen
Hållbarhetsredovisning för Rådhuskoncernen
Vi har engagerade medarbetare som trivs och utvecklas och ett gott ledarskap
Tillitsbaserat förhållningssätt
Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans
Säkerställd budgetprocess
Säkerställd investeringsprocess
Säkerställd inköpsprocess
Jobba med effektiviseringar

Syftet med prioriterat område

Effektivisera samhällsbyggnadsprocessen

Effektivisera samhällsbyggnadsprocessen är valt som prioriterat område för att möta efterfrågan från invånare och företagare på ändamålsenlig byggklar mark. Samhällsbyggnadsprocessen är beroende av ett samspel mellan flera olika kommunala verksamheter för att fungera. För att kunna hålla en hög exploateringstakt och främja en god arbetsmiljö behöver roller och ansvar vara tydligt genom hela processen. Syftet med utvecklingsarbetet är att tillskapa en snabbare exploateringsprocess där besluten är välgrundade och håller hög kvalitet

Hållbarhetsredovisning för Rådhuskoncernen

EU:s nya standard för hållbarhetsredovisning innebär att betydligt mer information kopplade till miljö- och sociala frågor samt bolagsstyrning, kommer behöva ingå i hållbarhetsrapporter.

Målet är att öka transparensen och jämförbarheten av hur företag påverkar människor och miljön, samt hur verksamheten påverkas av hållbarhetsfrågor. Syftet med hållbarhetsrapportering är att ge finansmarknaderna tillgång till information om miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning som är tillförlitlig, relevant och jämförbar.

Tillitsbaserat förhållningssätt

Målet med tillitsbaserat förhållningssätt är en förhöjd kvalitet i alla våra kärnverksamheter och stödprocesser samt en utvecklande arbetsmiljö som präglas av dialog, delaktighet och engagemang. Detta sker genom en framarbetad arbetsmodell som bygger på tillitsdelegationens forskningsarbete. Modellen kommer delges chef och som i sin tur kommer arbeta med modellen i personalgrupper under 2024.

Säkerställd budgetprocess

Utifrån identifierade brister i budgetprocessen behöver den utvecklas och säkerställas med syftet att få en tydlig helhetsbild av mål och budget med både drift och finansiering.

Säkerställd inköpsprocess

Upphandling och inköp ska bidra till att de ekonomiska resurserna används effektivt. En väl genomtänkt inköpsprocess har påverkan inom organisationen, men även gentemot befintliga och potentiella leverantörer och är därmed ett strategiskt viktigt verktyg för att nå kommunens ambitioner om en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling i.

Säkerställd investeringsprocess

För att kunna tillgodose verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler, säkerställa skicket på befintligt fastighetsbestånd samt kunna hantera finansieringen av de behov av investeringar Köping har, behöver vi en väl genomarbetad investeringsprocess.

Jobba med effektiviseringar

Dels utifrån aktuellt ekonomiskt läge med budget i obalans samt utifrån den styrmodell vi har som förutsätter en ekonomistyrning med ständiga effektiviseringar, så behöver vi utveckla metoder för att på ett bra sätt arbeta med effektiviseringar.

EKONOMI

Ekonomisk analys nuläge

Verksamhet nivå3 (mkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Kommunfullmäktige	3,4	3,6	3,8	-0,2
Överförmyndarnämnden	3,6	4,2	3,9	0,3
Valnämnd	0,6	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsens verksamheter				
Kommunledningsförvaltningen	94,1	92,0	97,2	-5,2
Mark och fastighet	105,4	94,6	101,5	-7,0
Teknisk verksamhet	67,0	65,4	65,4	0,0
Summa kommunstyrelsens verksamheter	266,6	252,1	264,3	-12,2

Bokslut 2022 och budget 2023 innehåller tilläggsbudget, löneöversyn 2023, arvode 2023 och tilläggsbudget för kapitalkostnader. Prognos 2023 är gjord för perioden jan-nov.

Kommunledningsförvaltningen redovisade 2022 ett minusresultat på 2,4 mkr. Underskottet berodde delvis på grund av konsultkostnader för fastighetsstrateg om 1,2 mkr och avgångsvederlag motsvarande 1,0 mkr. Övriga negativa avvikelser fanns inom de kommungemensamma kostnaderna för löneadministration, friskvårdsbidrag och företagshälsovård motsvarande 1,9 mkr. Lägre pensionskostnader för Räddningstjänsten Mälardalen på 1,0 mkr, återbetalning från upphandlingssamverkan med Örebro kommun på 0,4 mkr och säkerhetsavdelningens överskott om 1,1 mkr bidrog till att underskottet inte blev större år 2022. Under 2023 har nämnden fortsatt haft negativa avvikelser till stor del inom området för de kommunövergripande kostnader, kansliavdelningen, personalavdelningen och ekonomiavdelningen. De positiva avvikelserna finns inom området för kommunchef och säkerhetsavdelningen. Per sista november bedöms budgetavvikelsen vara -5,2 mkr.

Kansliavdelningen prognostiserar ett underskott om 1,3 mkr med anledning av konsultkostnader för lokal och fastighetsstrateg samt ökade kostnader för delvis interna postala avgifter, dubbla hyreskostnader för Rådhuset och Glasgatan samt flyttkostnader i samband med byggnation av Rådhuset. De **kommunövergripande** kostnaderna prognostiseras att uppgå till -3,0 mkr under 2023 med anledning av löneadministrationen som prognostiseras till ett underskott om 0,7 mkr under 2023. Friskvårdsbidraget prognostiseras till ett underskott om 1,5 mkr under 2023 vilket beror på ett högre nyttjande efter avstämningsperioden i december 2022 samt ett högt uttag generellt under kommande år. En större del av underskottet avser även ökning av kostnader för vår företagshälsovård med anledning av det arbete som krävs för att få ned sjukskrivningstalen. **Personalavdelningen** per sista november prognostiserar ett underskott om 1,4 mkr och beror till stor del på grund av att debitering av HR stöd till bolagen inte varit möjligt, därutöver beror underskottet på grund av ökade hyreskostnader på folketshus för kommunens fackliga företrädare och personalkostnader. **Ekonomiavdelningen** prognostiserar ett underskott om 0,4 mkr vilket beror

på högre personalkostnader för ekonomichef och ekonomiassistent där det funnits ett behov av tillhörande dubbelgång.

En annan bidragande faktor till underskottet är hänförlig till det påbörjade arbetet avseende en översyn över oaktiverade anläggningskostnader på kommunledningsförvaltningen mellan år 2018 och 2023. Översynen visa per sista november att 0,6 mkr inte uppfyller kriterierna för en anläggningstillgång eller kan aktiveras i anskaffningsvärdet för en anläggning. De största kostnader avser servicekostnad för kylmaskin isbana utomhus. Övriga delar som är osäkra avser inköp av möblemang till rådhuset uppgående om 0,5 mkr och implementeringskostnader för Hypergene om 0,8 mkr. Framkommer det att dessa kostnader inte kan aktiveras kan underskottet för 2023 försämrats med ytterligare 1,3 mkr.

Överskott som uppkommit under 2023 är hänförlig till de åtgärder som vidtagits för att inte underskottet ska sticka i väg mer än vad det gjorts. Verksamheterna har som en led i det hållit vakanser i den mån det gått för att verksamheten inte ska drabbas vilket bidragit till ett överskott på 1,2 mkr. Övriga överskott på 0,8 mkr uppkommer med anledning av bidrag som omförts från balanskontot till driften då dessa projekt är slutförda sedan några år tillbaka. Projekten har kopplingar till riktade statsbidrag för flyktingmottagandet år 2015 och 2016. Projekten avsåg kompetensutveckling och mötesplats Nygård som är slutredovisade 2017.

Konsekvensen av 2023 års budget innebär att enheterna behöver arbeta tillsammans för att hitta åtgärder för att ha en budget i balans med anledning av det underskott de kammungemensamma kostnaderna medför främst för lön på konto och företagshälsovård.

Mark och fastighet

Mark och fastighet prognostiserar ett underskott för helår med -7,0 mkr per sista november 2023.

För **förvaltningsfastigheter** prognostiseras ett underskott om 0,5 mkr på grund av ökade kostnader för el, värme och vatten samt ökade kostnader för försäkringar. För skolfastigheter prognostiseras ett underskott om 3,0 mkr för rivning samt etablering moduler för nybyggnation av Nyckelbergsskolan arbetet fortsätter under 2024. **Daghem- och förskolefastigheter**, prognostiseras ett underskott om 6,0 mkr för sanering och markarbete inför ny förskola på Kristinelund (ersätter Trollsländan) samt ökade kostnader för el, värme och reparationskostnader av förskolan. **Hamnverksamheten** har ökade intäkter jämfört med budget samt outnyttjade konsultkostnader så där prognostiseras ett överskott på 3,5 mkr. Övriga underskott avser ökade kostnader för el, värme, vatten och ökade reparationskostnader för underhåll av kommunens fastigheter.

Inför årsbokslutet råder det en osäkerhet kring prognosen då det påbörjade arbetet med en översyn över oaktiverade anläggningskostnader visar att det finns kostnader som inte avser en anläggningstillgång eller kan räknas med i anskaffningsvärdet för anläggningstillgången. Arbetet är omfattande och i dagsläget finns det ingen klarhet i hur stora kostnader som eventuellt behöver utsträngas till driften.

Teknisk verksamhet prognostiserar en negativ avvikelse om 1,5 mkr mot budget på helår för den skattefinansierade verksamheten i VME. Denna avvikelse påverkar inte Köpings kommun, då VME fakturerar enligt ram.

Budgetram 2024

Nämndens budget ram 2024 (kommunstyrelsens verksamheter)	Mkr
Budget 2023	186,8
Löneökningar 2023	4,7
Arvodesökningar	0,1
Kompensation högre PO-pålägg	0,6
KLF kommuner mot brott	0,6
KLF kollektivtrafik	0,8
KLF utbildningsportal	0,2
KLF Friskvårdsbidrag	1,4
KLF Jubileum	0,6
MoF Rivning Nyckelbergsskolan	20,0
MoF Moduler	7,5
MoF Ökade hyresintäkter hamnen	-6,7
TK Brandvatten	0,4
TK ökade omvärldskostnader	1,7
Förändring ramar mellan nämnd	-0,6
Effektiviseringskrav	-7,4
Årets budget 2024	210,7
Förändring budgetram 2024-2023	23,9

Kommunledningsförvaltningen har inför 2024 en ökad budgetram med 1,7 mkr. Ovan tabell visar att förvaltningen får ökning för bland annat satsningar inom kommuner mot brott, utbildningsportal och jubileum. Förvaltningen har även fått utökad budgetram för ökade kostnader för kollektivtrafiken och friskvårdsbidrag.

För **mark och fastighet** har ett övergripande effektiviseringskrav på 2,5% på budgetramen har delats ut i huvudsak till alla förvaltningen. För mark och fastighet innebär det 1,2 mkr, utöver det så har ett ytterligare effektiviseringskrav på 1,6% om 0,7 mkr fördelats ut inom KS av totalt 2,8 mkr enligt beslut av KS för som ska tas från en total översyn av organisationen inom KS.

Utökningen av budgetramen med 20,8 mkr avser 20 mkr för rivning av Nyckelbergsskolan samt 7,5 Mkr för kostnader avseende moduler, utöver det så ökar hyresintäkterna i hamnen med 6,7 mkr vilket ger totalt 20,8 mkr.

Inflationen påverkar både elpriser och generella kostnadsökningar i verksamheten och även de som verkar i kommunens fastigheter. Kraftiga ökning av materialkostnader under både 2022 och 2023 har resulterat i en negativ påverkan på resultatet. Både planerade projekt och löpande underhåll har blivit dyrare än vad som ursprungligen planerades.

Förutom detta kommer fjärrvärmekostnaderna att öka med ungefär 10 % från 2024 och även kostnaderna för vatten, avlopp och avfallshantering kommer att öka med samma procentuella nivå. Mark och fastighet har, liksom de flesta förvaltningar, fått ett effektiviseringskrav. Detta blir en utmaning att hantera och samtidigt upprätthålla statusen på fastighetsbeståndet för att möta de krav som ställs av dess verksamheter.

Teknisk verksamhet får en ökad budgetram inför 2024 med 2,0 mkr. Den stora delen avser dels löneökningar på 1,5 mkr samt även ökning av budgetram för brandvatten om 0,4 mkr och ökade omvärldskostnader om 1,7 mkr.

Driftbudget 2024

Verksamhet nivå 3 (mkr) kommunledningsförvaltningen	Budget 2023	Budget 2024	Förändring 2023-2024
Summa Kommunfullmäktige	3,6	3,7	0,1
Summa Kommunstyrelsen	5,4	5,0	-0,4
Kommunledningsförvaltningen			
Kommunchef	2,4	2,3	-0,1
Kommunikationsavdelning	2,6	2,6	0,0
Ekonomiavdelning	35,9	36,5	0,6
Säkerhetsavdelning	3,1	3,4	0,3
Näringslivsavdelning	6,7	6,0	-0,7
Kansliavdelning	13,6	14,4	0,8
Personalavdelning	11,5	11,0	-0,5
Kommunövergripande kostnader	9,5	10,6	1,1
Summa Kommunledningsförvaltningen	85,1	86,9	1,7

Budget 2023 och 2024 innehåller nettokostnadsbudget exklusive kapitalkostnader, tilläggsbudget för löneökningar och PO-pålägg.

De förändringar som är beslutade till 2023 är bland annat effektiviseringsåtgärder på 3,1 mkr som finns presenterade under nedanstående rubrik 6.4.1 En ekonomi i balans. Kompensation för löneökningar och högre PO-pålägg har även medräknats vilket innebär att förvaltningen totalt får en utökad budgetram på 2,6 mkr. Nämnden har även fått budgetram om 3,6 mkr för kommuner mot brott, kollektivtrafik, utbildningsportal, friskvårdsbidrag och jubileum.

Som tidigare nämnt under ekonomisk analys nuläge finns det svårigheter med att genomföra uppdraget inom tilldelad budgetram för bland annat kommungemensamma kostnader avseende lön på konto och företagshälsovård.

Konsekvensen av 2023 års budget innebär att enheterna tillsammans behöver hitta åtgärder för att ha en budget i balans med anledning av det underskott de kommungemensamma kostnaderna medför.

Verksamhet nivå3 (mkr) mark och fastighet	Budget 2023	Budget 2024	Förändring 2023-2024
Fastighetsadministration	34,4	34,4	0,0
Förvaltningsfastigheter	-4,0	-4,0	0,0
Skolfastigheter	17,0	44,5	27,5
Förskolefastigheter	3,0	3,0	0,0
Fritidsfastigheter	5,8	5,8	0,0
Avräkning KBAB-service	14,1	14,1	0,0
Fysisk och teknisk planering bostadsförsörjning	0,8	0,8	0,0
Miljö, hälsa, hållbarutveckling	0,1	0,1	0,0
Arbetsområde och lokal	-9,0	-9,0	0,0
Hamnverksamhet	-11,6	-18,3	-6,7
Bostadsverksamhet	-4,0	-4,0	0,0
Summa	46,6	67,3	20,8

Budget 2023 och 2024 innehåller nettokostnadsbudget exklusive kapitalkostnader, tilläggsbudget för löneökningar och PO-pålägg.

Att få en budget i balans för **mark och fastighet** under 2024 kommer bli en stor utmaning då effektiviseringar på totalt 4,1% fördelats ut. Detta i kombination med ökade priser kommer göra att fastighetsunderhållet behöver minska. Prisökningarna avser bland annat fjärrvärmepiserna från 1 januari 2024 med ca 10% enligt uppgift från VME, likaså ökar avfallshantering samt vatten och avlopp med motsvarande procent.

Stora delar av fastighetsbudgeten har och kommer påverkas av inflationen. Energikostnader, el, värme, vatten är exempel på ökade kostnader som förvaltningen ingen kan påverka. Kommunen har även omfattande underhållsbehov av sina fastigheter vilket gör att underhållskostnader påverkar i allt stor grad och det finns därför svårigheter med att utföra uppdraget inom tilldelad budgetram.

Kommande etableringar av **modulskolor** har förvaltningen i dagsläget inte utrymme för i driftbudgeten. Modulerna avser nyckelbergsskolans ersättningsmoduler placering vid Scheeleskolan samt anpassad skola vid Sagostugan. Kostnaderna för dessa uppgår till ungefär 15 mkr i etableringskostnader, grundläggning, anslutningar media, skolgård, utrustning på skolgårdar, anslutningsvägar med mera.

Verksamhet nivå3 (mkr) teknisk verksamhet	Budget 2023	Budget 2024	Förändring 2023-2024
Väg- och järnvägsnät, parkering	33,0	34,0	1,0
Parker	15,3	16,7	1,4
Miljö/hälsa hållbarutveckling	0,0	0,0	0,0
Totalförsvär samhällsskydd	0,9	1,3	0,4
Gemensam administration	0,4	0,4	0,0
Kommersiell verksamhet	0,0	0,0	0,0
<i>Planerad effektivisering</i>		-0,8	-0,8
Summa	49,6	51,6	2,0

Budget 2023 och 2024 innehåller nettokostnadsbudget exklusive kapitalkostnader, tilläggsbudget för löneökningar och PO-pålägg. Kompensation för löneökningar 2024 tilldelas under hösten 2024.

En ekonomi i balans

Effektiviseringsåtgärd (tkr) kommunledningsförvaltningen	Total effekt	2024	2025	2026	2027
Tidigare beslutade effektiviseringar					
Omkostnader kommunchef	140	140			
Omkostnader ekonomiavd.	70	70			
Omkostnader näringslivsavd.	300	300			
Omkostnader personalavd.	166	166			
Licensavgifter kommunikationavd.	40	40			
Konsulttjänster kommunikationavd.	40	40			
Konsulttjänster näringslivavd.	175	175			
Bidrag Köping centrumförening	50	50			
Bidrag Yrkeshögskola Mälardalen	21	21			
Bidrag Coompanion Västmanland	46	46			
Medlemskap i Städa Sverige	30	30			
Trygghetsmiljonen säkerhetsavd.	150	150			
Ytterligare förslag					
Anpassad budget mot verkliga personalkostnader	730	730			
Restriktivitet vid återbesättning av tjänster	1 033	1 033			
Omkostnader chefsforum och förvaltningsträffar	40	40			
Agenda 2030	55	55			
Summa	3 086	3 086			

Totalt att effektivisera inför 2024 är 3,1 mkr för kommunledningsförvaltningen. Av ovan tidigare beslutade förslag avsåg en del omkostnader i form av konsultkostnader, avgifter för kurser, städkostnader, licensavgifter och övriga förbrukningskostnader om 0,9 mkr. Övriga besparingar avsåg bidrag till Köping centrumförening, yrkeshögskola Mälardalen, Coompanion Västmanland, medlemskap i Städa Sverige och trygghetsmiljonen. Totalt 1,2 mkr i beslutade förslag.

I samband med beslutad budget av kommunfullmäktige fick kommunstyrelsen ytterligare 2,8 mkr att bespara, av dessa avsåg 1,3 mkr kommunledningsförvaltningens del. Förvaltningen presenterar därav nya förslag som avser anpassad budget mot verkliga personalkostnader, översyn av återbesättning, medlemskap Agenda 2030 och omkostnader för chefsforum. Förslagen finns presenterad med konsekvensbeskrivningar i ett separat dokument till ärendet.

Effektiviseringsåtgärd (mkr) mark och fastighet	Total effekt	2024	2025	2026	2027
Tidigare beslutade effektiviseringar					
Energieffektivisering	0,5	0,5	-	-	-
Konsultkostnader hamnen	0,4	0,4	-	-	-
Minska fastighetsunderhållet	0,2	0,2	-	-	-
Avgifter för kurser/konferenser	0,1	0,1	-	-	-
Nya förslag					
Energieffektivisering	0,2	0,2	-	-	-
Minska fastighetsunderhållet	0,5	0,5	-	-	-
Summa	1,9	1,9	-	-	-

Inom mark och fastighet ser man möjlighet med att fortsätta arbeta med energieffektiviseringar, nyttja mindre konsultkostnader i samband med utveckling av hamnen. Förvaltningen ser även möjlighet att vara mer restriktiv i fastighetsunderhåll och därigenom kunna effektivisera ytterligare 0,5 mkr inför 2024.

Effektiviseringsåtgärd (mkr) teknisk verksamhet	Total effekt	2024	2025	2026	2027
Tidigare beslutade effektiviseringar					
Beläggningsunderhåll	0,5	0,5	-	-	-
Bidrag enskilda vägar	2,4	0,6	0,6	0,6	0,6
Ytterligare förslag					
Planerade effektiviseringar	0,8	0,8	-	-	-
Summa	3,7	1,9	0,6	0,6	0,6

Teknisk verksamhet: Skattefinansierad verksamhet fick i uppdrag att lämna in effektiviseringsförslag. Ovan tabell visar beslutade effektiviseringar under 2024. Ytterligare förslag om effektivisering på 0,8 mkr presenteras under januari 2024.

Investeringsbudget

Verksamhet nivå3 (mkr) kommunledningsförvaltningen	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Summa Kommunfullmäktige	-	-	-	-
Summa Kommunstyrelsen	-	-	-	-
Kommunledningsförvaltningen	-			-
Kommunchef	-			-
Kommunikationsavdelning	0,0		0,1	-
Ekonomiavdelning	0,1	1,7	0,7	-
Säkerhetsavdelning	-	0,3		-
Näringslivsavdelning	0,2		0,3	-
Kansliavdelning	22,1	77,8	3,6	-
Personalavdelning	-	0,5		-
Kommunövergripande kostnader	-	1,0	0,1	-
Summa	22,5	81,3	4,8	-

Ingående värde för **kommunledningsförvaltningens** investeringsbudget 2023 var 160 mkr. Värdet per 2023-11-30 är 81,3 med anledning av att 12,9 mkr överförts till mark och fastighet för exploatering enligt KS beslut 2023-03-21 § 48. Ytterligare medel har omförts avseende ny förskola Kristinelund och två strategiska förvärv. Ytterligare omföringar kommer ske 2023 som avser bland annat Tingshuset.

Vad avser planerat utrymmet om 77,8 mkr beräknas detta inte investeras under innevarande år. Det beror till stora delar av att de projekt som samhällsbyggnadsnämnden angett i budgeten för 2023 inte är aktuella eller är pågående projekt redan.

Projektet avseende konstfrusen isbana med tillhörande lågspänningsställverk är klar 2023. De sista fakturorna kom under höst 2023. En genomlysning av samtliga kostnader har skett och projektet har nu aktiverats. En slutredovisning av projektet kommer att ske under 2024.

Verksamhet nivå3 (mkr) mark och fastighet	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Fastighetsadministration	0,6	19,5	0,2	20,0
Förvaltningsfastigheter	5,9	34,5	22,0	
Skolfastigheter	5,1	33,3	11,0	4,0
Förskolefastigheter	2,2	54,2	5,0	
Fritidsfastigheter	1,1	0,0	5,0	
Fysisk och teknisk planering bostadsförbättringar	1,7	13,2	10,0	2,4
Miljö, hälsa, hållbarutveckling	0,0	2,6	0,0	
Arbetsområde och lokal	0,1	1,0	1,0	
Hamnverksamhet	0,1	1,9	0,0	1,1
Bostadsverksamhet	0,0	0,0	0,3	
Summa	16,8	160,2	54,5	27,5

Investeringsbudgeten 2023 för mark och fastigheter består av 16,0 mkr i anslag, ombudgeterade medel från 2022 om 71,2 mkr och ytterligare beviljade medel under året om 73 mkr avseende ny förskola (ersätter Trollsländan), köp och matsal, ombyggnation av Volvogården samt köp av tomt Macksta.

Förvaltningen är beviljad med anslag om 27,5 mkr för 2024. Av dessa avser 20 mkr investeringar för lokalförsörjning som avser löpande underhåll i form av investeringar av kommunens fastigheter.

Projekt (mkr) mark och fastighet	Budget 2024
61001 Investeringar lokalförsörjning	20,0
61631 Nyckelbergsskolan	4,0
65401 Stark, fastighetsbildning	0,4
65402 Stark, köp och försäljning fastigheter	1,0
65407 Exploatering	1,0
65472 Förstärkt underhåll byggnader	1,1
Summa	27,5

Verksamhet nivå 3 (mkr) teknisk verksamhet	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Prognos 2023	Budget 2024
--	--------------	--------------	--------------	-------------

Väg- och järnvägsnät, parkering	41,1	65,6	45,6	55,4
Parker	5,6	10,3	15,4	6,4
Gemensam administration	2,0	2,3	19,7	2,3
Kommersiell verksamhet	1,8	0,0	0,0	0,0
Hamnen	58,8	172,7	82,5	90,2
Summa	109,5	250,8	163,1	154,3

Investeringar för den skattefinansierade verksamheten som utförs av VME för Köpings kommuns räkning. Budget 2023 är inklusive ombudgeteringar. Budget 2024 för hamnen är tidigare beslutade medel av kommunfullmäktige.

Nedan redovisas projekt som planeras att genomföras under 2024 med beviljade medel inför 2024.

Projekt (mkr) teknisk verksamhet	Budget 2024
70016 Investering större maskin/fordon	2,3
70100 Reparation och uh industribangår	0,9
70400 Toppbeläggningar	6
70500 Omläggning av befintliga gator	1,3
70700 Trafiksäkerhetsåtgärder	1,2
70800 GC-banor utanför exploateringsområde	4,25
71000 Broar och konstbyggnader	17,9
71200 Gatu och vägbelysning	6,85
71300 Ombyggnad parker	1,5
71330 Mindre åtgärder park	0,5
71350 Trädplantering	0,5
71400 Lekplatser	2,1
71700 Bollplaner	1,8
76000 Exploatering gator	16,7
71800 Exploatering park	0,3
Summa	64,1

RISKANALYS OCH INTERNKONTROLL

Risikanalys

Utifrån nämndens grunduppdrag, att leda och samordna planering och uppföljning av kommunens verksamhet och ekonomi har en riskanalys utförts. Riskanalysen utgick från att identifiera vilka risker och händelser som negativt kan påverka verksamhetens uppdrag och mål. I riskbedömningen värderas hur stor sannolikhet det är att risken inträffar samt hur allvarlig konsekvensen blir om den inträffar. Konsekvensen bedöms ur tre perspektiv; verksamhetsperspektiv, finansiellt perspektiv samt utifrån regelefterlevnad. Totalt identifierades 18 riskområden.

Internkontrollplan

Efter genomförd riskvärdering av bruttorisiklistans samtliga risker bedöms följande risker ha högre sannolikhet att de inträffar samt mest allvarliga och kännbara konsekvenser och utgör därmed nämndens internkontrollplan.

Organisation: Kommunstyrelsen

Risk	Beskrivning	Risikvärde (1-16)
Välfärdsbrott	Risk för välfärdsbrott mot kommunal verksamhet Orsak: Bristande kontroller, kompetens Konsekvensen: Ökade kostnader, ökad arbetsbelastning	12
Bristande följsamhet Riktlinje investeringar	Bristande följsamhet av kommunens beslutade Riktlinjer för investeringar Orsak: Riktlinjen ej förankrad i förvaltningar och bolag, bristande planering Konsekvens: Dålig kontroll, Beslut på felaktiga grunder, felaktiga prioriteringar, KS uppsiktspflicht försvåras	12

Gemensamma processer

Organisation: Kommunstyrelsen

Risker	Beskrivning	Riskvärde (1-16)
Dokumenthantering	Risk att vi förlorar information pga att dokumenthanteringsplaner inte är uppdaterade och därmed inte följs. Orsak: Förlegade dokumenthanteringsplaner Konsekvens: Följer inte arkivlag och vi tappar information	16
Allvarlig störning	Risk för att verksamheten inte klarar att hantera allvarlig störning	12
Otillåtna direktinköp/direktupphandlingar	Risk för förekomst av att inköp av varor eller tjänster utförs utan upphandling Orsak: Resursbrist, ovilja, dålig planering, okunskap Konsekvens: Dåligt rykte, bristfällig avtalstrohet, bristfällig ekonomisk hushållning	9
Bristande följsamhet Riktlinje investeringar	Bristande följsamhet av kommunens beslutade Riktlinjer för investeringar Orsak: Riktlinjen ej förankrad i förvaltningar och bolag, bristande planering Konsekvens: Dålig kontroll, Beslut på felaktiga grunder, felaktiga prioriteringar, KS uppsiktspflicht försvåras	12

BILAGA: VERKSAMHETSFAKTA

Verksamhet	2019	2020	2021	2022	2023
Andel e-fakturor (kommun)	35 %	62 %	73 %	83 %	
Andel nystartade företag		7,5	9,7	8,5	
Nyttjandegrad investeringar	47 %	32 %	44 %	37 %	
Markförsäljningar	3	13	24	22	
Markförvärv/byten	3	2	6	2	
Preliminär tomtfördelning (reservationer)	27	31	30	47	
Servitut och nyttjanderätter	2	3	2	1	
Arrendeåtgärder (exklusive odlingslotter och husvagnsplatser)	6	8	3	3	
Tomtkö	166	182	199	183	
Vinterväghållning (Mkr)	6.40	2.82	6.21	6.30	